



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 423/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1) [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 2) [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], a 3) [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Juraj Žucha, Ventúrska 7, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/169/2022 z 27. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. januára 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3, vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“); práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 37 ods. 3, na zákonného sudcu podľa čl. 38. ods. 1, vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“); práva podľa čl. 14 bod 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb., ďalej len „vyhláška“); práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“); práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 20, práva na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). K uvedenému malo dôjsť uznesením najvyššieho súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovatelia žiadajú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a príloh vyplýva, že 2. augusta 2021 bol Okresnému súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) doručený neziskovou organizáciou RAFAEL dom n.o. (ďalej len „žalobca“) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý mal sťažovateľom (ako žalovaným) uložiť povinnosť zdržať sa vykonávania akýchkoľvek práv člena správnej rady žalobcu. Orgánmi žalobcu sú správna rada, riaditeľ a dozorná rada. Prví siedmi členovia správnej rady (v súlade s čl. V bodom 4 štatútu) boli na štvorročné funkčné obdobie ustanovení do funkcie na základe zakladacej listiny 16. marca 2015 (vrátane sťažovateľky v 1. rade).

3. Dňa 14. júla 2021 bolo zvolané zasadnutie správnej rady v sídle žalobcu, kde boli pozvaní všetci platní členovia. Dostavili sa predseda [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Zároveň sa dostavila sťažovateľka v 1. rade a jej právny zástupca. Predseda [REDAKOVANÉ] upozornil sťažovateľku v 1. rade, že jej 16. marca 2019 uplynulo funkčné obdobie člena správnej rady a nemá možnosť hlasovať. Sťažovateľka v 1. rade so svojím právnym zástupcom, [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] namietali, že to neakceptujú a domáhajú sa, aby mala možnosť hlasovať. Predseda [REDAKOVANÉ] ich opäť upozornil, že hlasovať môžu iba platní členovia, následkom čoho menovaní opustili zasadnutie a predseda [REDAKOVANÉ] pre odchod dvoch členov správnej rady a nemožnosť rekonštruovať orgány žalobcu zasadnutie ukončil.

4. Dňa 23. júla 2021 riaditeľovi žalobcu predložil právny zástupca sťažovateľov duplicitnú zápisnicu zo zasadnutia správnej rady žalobcu, z ktorej vyplýva, že po odchode uvedených zo zasadnutia správnej rady sa uskutočnilo pokračovanie zasadnutia dvoch členov správnej rady ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) spolu so sťažovateľkou v 1. rade v kancelárii právneho zástupcu sťažovateľov. Na ňom sa malo uskutočniť hlasovanie o zvolení nových členov správnej rady (sťažovateľ v 2. a 3. rade).

5. Dňa 16. júla 2021 bolo Okresnému úradu Bratislava, odboru všeobecnej vnútornej správy, ako príslušnému registrovému úradu (ďalej len „registrový úrad“) doručené „Oznámenie Registrovému úradu zo dňa 16.7.2021“ neziskovej organizácie podpísané neznámou osobou, pričom navonok za žalobcu môže konať len riaditeľ, ktorý ho nepodpísal. Predmetom bolo oznámenie, že došlo k voľbe dvoch členov správnej rady so snahou o navodenie dojmu, že členmi správnej rady sú sťažovatelia v 1. až 3. rade.

6. Žalobca tak mal dôvodné podozrenie, že sťažovatelia sa pripravujú na úplné ovládnutie správnej rady žalobcu, odvolanie predsedu správnej rady a tiež riaditeľa žalobcu. Preto považoval žalobca za nevyhnutné upraviť pomery medzi sporovými stranami vo vzťahu k výkonu práv správnej rady. Inak nebude možné zvolenie riadnych členov správnej rady žalobcu a existencia žalobcu bude ohrozená.

7. Okresný súd dospel k záveru, že podmienky na vydanie neodkladného opatrenia sú splnené a uznesením sp. zn. 24C/63/2021 z 30. augusta 2021 uložil sťažovateľom v 1. až 3. rade povinnosť zdržať sa vykonávania akýchkoľvek práv člena správnej rady žalobcu a priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 5Co/7/2022 z 31. januára 2022 potvrdil uznesenie okresného súdu a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov založené na § 420 písm. a), b) a f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) napadnutým uznesením odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, keďže nebolo odôvodnené príпустnými dovolacími dôvodmi.

II.

Argumentácia sťažovateľov

10. Argumentácia sťažovateľov spočíva najmä v tvrdení, že napadnuté uznesenie je arbitrárne. Namieta, že sa ním nerieši členstvo v správnej rade, ako tvrdí najvyšší súd. Okresný súd dostatočne nezistil skutkový stav veci a krajský a najvyšší súd na to nereagovali. Okresný, krajský ani najvyšší súd sa nevysporiadali s otázkou konania za žalobcu. Sťažovatelia nesúhlasia s tým, že nešpecifikovaním námietok 1, 2, 3 a 4 v odvolaní je neaplikovateľná námietka v dovolaní o nevysporiadaní sa s týmito neurčitými námietkami. Sťažovatelia namietajú aj nepreskúmateľnosť uznesenia krajského súdu v dôsledku nedostatočného riadneho odôvodnenia. Namietali, že okresný súd ich nepoučil o možnosti podať žalobu proti jeho uzneseniu. Sťažovatelia namietajú, že 6. februára 2020 nebol predseda správnej rady ██████████ zvolený v súlade so štatútom žalobcu, ktorý umožňuje zvolenie predsedu správnej rady len z členov správnej rady, čiže menovaný mal byť najprv zvolený za člena a až následne za jej predsedu.

III.

Posúdenie ústavnej sťažnosti ústavným súdom

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3, vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy; práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 37 ods. 3, na zákonného sudcu podľa čl. 38. ods. 1, vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 38 ods. 2 listiny; práva podľa čl. 14 bod 1 vyhlášky; práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru; práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 20, práva na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces podľa čl. 47 charty.

12. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. k čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou najmä z toho hľadiska, či závery všeobecných súdov vyjadrené v napadnutom rozhodnutí sú dostatočne odôvodnené. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ

rozhodnutia. Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárný) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07).

14. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je nutné dávať odpoveď na každý argument strany konania vrátane tých, ktoré sú pre rozhodnutie bezvýznamné. Ak však ide o kľúčový argument, vyžaduje sa práve naň špecifická odpoveď (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998...).

15. K právomoci všeobecných súdov vo vzťahu k neziskovým organizáciám je potrebné uviesť, že zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o neziskových organizáciách“) deleguje na registrový úrad registráciu neziskových organizácií, ako aj dohľad nad plnením ich účelu. Vo zvyšku v zmysle čl. 46 ústavy súdy rozhodujú všetky spory, pokiaľ rozhodovanie o nich nie je zákonom zverené inému orgánu (čl. 1 základných princípov CSP, § 3 CSP). Najvyšší súd definitívne posúdil členstvo v správnej rade neziskovej organizácie ako agendu patriacu do právomoci súdov v rozsudkoch sp. zn. 4Cdo/210/2018 z 29. januára 2020 a sp. zn. 9Cdo/35/2020 z 30. novembra 2021.

16. Ústavný súd k námietke sťažovateľov, že riaditeľ [REDAKOVANÉ] nebol oprávnený konať za žalobcu, uvádza, že jeho oprávnenie konať za žalobcu nepochybne vyplýva z údajov registrového úradu.

17. Tvrdenie sťažovateľov, že predseda správnej rady [REDAKOVANÉ] nebol 6. februára 2020 zvolený v súlade so štatútom, ktorý stanovuje, že zvolený musí byť členom správnej rady (čiže podľa názoru sťažovateľov k tomu mohlo dôjsť len dvomi po sebe nasledujúcimi úkonmi), vyhodnocuje ústavný súd ako účelové, keďže nič nebráni tomu, aby oprávnené osoby jedným prejavom vôle zvolili [REDAKOVANÉ] za člena a zároveň predsedu správnej rady.

18. K námietke sťažovateľov, že sa napadnutým uznesením nerieši sporné členstvo v správnej rade, ústavný súd uvádza, že všeobecné súdy sa s týmito otázkami vysporiadali, čím odpadol dôvod na podávanie následnej žaloby vo veci samej, pričom vychádzali z dostatočne zisteného skutkového stavu veci. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení môže mať povahu rozhodnutia vo veci samej, ak nemá charakter dočasnosti a predbežnosti, na ktorú musí nadväzovať meritórna ochrana. V takýchto prípadoch neodkladné opatrenie konzumuje vec samu (napr. rozhodnutia najvyššieho

súdu sp. zn. 1Obdo/54/2021 z 28. októbra 2021, sp. zn. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019). Len samotné neuloženie povinnosti podať žalobu vo veci však takýto záver neodôvodňuje. Dočasnosť a provizórnosť môže vyplývať aj zo znenia enunciátu rozhodnutia, prípadne aj len z odôvodnenia rozhodnutia (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 77/2017 z 25. októbra 2017). Všeobecné súdy dospeli zároveň k rovnakému záveru o potrebe bezodkladnej úpravy pomerov v rámci orgánov žalobcu a ako príklad konania ohrozujúceho fungovanie žalobcu uviedli doručenie oznámenia registrovému orgánu 16. júla 2021, ktorým mal byť nabudený dojem, že členmi správnej rady sú sťažovatelia v 1. až 3. rade.

19. Sťažovatelia namietali neaplikovateľnosť dovolacej námietky o nevysporiadaní sa krajského súdu s námietkami 1, 2, 3 a 4 odvolania sťažovateľov. Najvyšší súd k tomu jasne uviedol, že sťažovatelia podali odvolania každý osobitne (zastúpení tým istým advokátom) a v žiadnom odvolaní neboli vyslovene označené body 1, 2, 3 a 4, ako na ne odkazovali v dovolaní. K takto všeobecne formulovanej námietke arbitrárnosti najvyšší súd uviedol, že odvolací súd sa vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami, najmä nosnými skutkovými okolnosťami. S uvedeným môže ústavný súd jedine súhlasiť.

20. K tvrdeniu sťažovateľov, že uznesenie krajského súdu bolo nepreskúmateľné v dôsledku nedostatočného odôvodnenia, s čím sa následne najvyšší súd nevysporiadal, ústavný súd uvádza, že uvedené tvrdenie je nedôvodné a má skôr povahu všeobecnej nespokojnosti sťažovateľov s rozhodnutím krajského súdu.

21. K námietke sťažovateľov, že neboli poučení okresným súdom o možnosti podať žalobu proti neodkladnému opatreniu, ústavný súd uvádza, že opomenutie tejto povinnosti v zmysle § 337 ods. 1 CSP je nesprávnym procesným postupom, no najvyšší súd v dovolacom rozhodnutí nemal možnosť vyjadriť sa, či toto opomenutie, ak boli sťažovatelia zastúpení advokátom, je natoľko závažným procesným nedostatkom, že by ústilo do porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Faktom totiž ostáva, že sťažovatelia tento nedostatok nenamietali v odvolaní a vzhľadom na princíp subsidiarity opravných prostriedkov dovolací súd môže posudzovať len procesný postup odvolacieho súdu. Ak nebola absencia poučenia namietaná v odvolaniach, nemohol sa odvolací súd touto otázkou zaoberať, a tak ani porušiť svojím postupom či svojím uznesením práva na spravodlivý proces sťažovateľov. Pritom neposkytnutie poučenia podľa § 337 ods. 2 CSP nebránilo sťažovateľom zastúpeným kvalifikovaným právnym zástupcom podať žalobu vo veci samej.

22. Závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne). Vo veci týkajúcej sa sťažovateľov rozhodli všeobecné súdy trikrát. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

23. Ústavný súd v zmysle už uvedeného dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom napadnutých základných práv a práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť

sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu